

Foto R. Tepe

BLOESEMWEELE IN DE BETUWE

GELUKSILLUSIE

Door P. J. RISSEEUW

"GELUKSILLUSIE," DE NIEUWE ROMAN VAN Mevrouw Westerbrink—Wirtz, *) is een verhaal van een gezin uit dezen tijd. Een Christelijk gezin kunt ge het noemen, en ook niet noemen, want het zijn alleen de moeder en de oudste dochter, Dora, en de ietwat achteraankomende zoon Paul, die hun Christendom beleven. De vader en de andere kinderen hebben weliswaar ook hun geluksillusie, doch van geheel anderen aard. Zij zoeken hun geluk in dit leven.

Over de eerste bladzijden van dit verhaal valt reeds de schaduw van den dood, want juffrouw Van Dusselen voelt, dat zij niet lang meer zal leven. Alleen Dora, aan wie zij de zorg voor vader en het gezin wil overdragen, weet het. De anderen willen het niet zien; Van Dusselen komt zelfs met de plannen aandragen voor de aanstaande verbouwing van de zaak.

Van Dusselen is een materialist, een kleine, rijk geworden burgerman, die van de zaak zijn god maakte.

Straks sterft de moeder, nadat zij nog eens allemaal bij elkaar geweest zijn. „Wij zijn eigenlijk een verdeeld gezin,” denkt Frits.

Zij allen zoeken het geluk op eigen wijze.

Daar hebt ge Jeanne, het meisje met den hunker naar een huwelijk met Jan Henkeveld, een jongen van stand. André, de oudste, Vaders trots, evenals hij een streber, doch wiens vrouw leeft voor pleziertjes, en die hun kinderen een vrije,

*) Uitgave G. F. Callenbach te Nijkerk.

moderne opvoeding geeft, en al de misère moet onder vinden, die daaruit voortvloeit.

Dan is er Frits met zijn geluksillusie: een prachtige betrekking en een huwelijk, dat hem zou heffen uit hun bekrompen omgeving.

En Herman, de zoeker, die in zijn geluksillusie terecht komt bij het socialisme, dat hem toch niet geheel en al kan bevredigen.

Dan is er tenslotte Paul, moeders grootste zorg. Niet zijn vader maakt een bruikbaar mensch van hem, doch een vreemde: Havelaar, met wiens pleegdochter hij later huwt. De stille, geloovige Paul wordt het tragisch slachtoffer van een stakingsrelletje. Na moeders dood is dit het tweede sterfbed, dat hen nog eens bij elkaar brengt, dat ook zegen brengt voor Hermans vrouw, maar dat den vader niet met Herman vermag te verzoenen zoolang deze zijn socialistische gevoelens: vreugde voor alle menschen, niet kan verloochenen.

Als tenslotte ook de vader sterft, na een periode van droeve geestesverzwakking, gaan zij allen uiteen, deze kinderen uit dit verdeelde gezin. En zij gaan, terwijl Dora voor hen bidt, dat zij allen mogen ervaren moeders deel: het geloof in God en Jezus Christus.

***

Als ge dit boek reeds hebt gezien of ontvangen in de gebonden uitgave, zult ge het, hoop ik, wel met mij eens zijn, dat het er goed verzorgd uitziet. De bandteekening is van den bekenden teekenaar B. S. Claus, wiens werk in de laatste jaren algemeen onder ons gewaardeerd wordt. Ook het ontwerp voor dezen band lijkt mij heel goed geslaagd.

Het is gelukkig weer eens iets anders dan de suikergoed-achtige teekeningetjes, waarmee het lezend Christelijk publiek jaar op jaar werd verarmd. Reeds de kleuren van dezen band zijn zoo harmonisch: grijs met terra en goud.

De teekenaar heeft den titel van het boek goed begrepen: een hand, die grijpt naar een vrucht. . . .

Was het ook voor Eva geen geluksillusie, dat grijpen? Illusie is nog geen werkelijkheid. We weten dat allemaal wel. Gelukswerkelijkheid is alleen te vinden in God.

Hier hebt ge tegelijk de boodschap, die dit verhaal brengt.

Vraagt ge mij, wat mijn indruk over dit omvangrijke boek is, nadat ik het heb gelezen, dan zeg ik u: het is een goede proeve van beschaafde vertelkunst. Dit werk is zeker niet in de eerste plaats voor de, laat ons zeggen: 10 procent menschen, die uitsluitend „literatuur” verlangen. . . . neen, het zal blijken een boek te zijn voor de 90 procent van ons lezend publiek, dat inhoud verlangt. Ik bedoel hier met inhoud niet alleen een loopend en boeiend verhaal, doch nog meer: een zekere strekking, een boodschap.

Wellicht is er iemand onder u, die nu zal vragen: Is het dus een boek als „Gouden Teugels” van mevr. Hoogstraten-Schoch? Dan zeg ik: Neen. Mevrouw Westerbrink-Wirtz blijkt met dit boek, dat zeker niets gewild pikants heeft, een zuiveren blik op de levenswerkelijkheid te hebben, en het is mij opgevallen, dat zij geen enkele maal het werkelijke leven wil forceeren. Zij geeft de menschen zooals ze zijn, godsdienstig of niet godsdienstig, bekeerd of onbekeerd, zoo ge wilt. Maar nimmer laat zij zich verleiden tot goedkoop romantiek of tot een slot, waarin diverse personen elkaar gelukkig nog nèt krijgen of — wat erger is, omdat het hier geestelijke dingen betreft — tot een slot, waarin de eene wonderlijke bekeering volgt op de andere.

Neen, ik zeide u reeds, mevrouw Westerbrink-Wirtz forceert de werkelijkheid niet, doch geeft er een getrouw beeld van. Haar boek is niet geworden een geweldig boek, doch een stil boek, soms wat te breed uitgesponnen, doch altijd, echt typisch Hollandsch, bedachtzaam.

Als ik drie schrijfsters noem, die voor de massa schrijven: mevr. Van Hoogstraten, Johanna Breevoort en mevr. Westerbrink-Wirtz, treft mij van de eerste een teveel aan onwaarschijnlijke romantiek, bij de tweede, een teveel aan godsdienstige termen, en preferer ik dus het werk van de laatste, omdat het juist deze klippen omzeilt, al doet het mij soms wat koud-verstandelijk aan.

Vergelijken we dit boek, wat den vorm betreft, bijvoorbeeld met den familie-roman van Ina Boudier-Bakker „Armoede,” dan voelt ge wel pijnlijk het gemis aan hevige ontroering, aan sterke momenten, aan spannende dialogen, kortom aan zoo goed als alles, wat een vertelling als deze tot een waarlijk kunstwerk had kunnen maken. Zullen we daarom dit boek met een handgebaar terzijde leggen?

Neen, want mevrouw Westerbrink-Wirtz heeft gewoekerd met haar talent. En slecht geschreven is dit boek zeker niet. Er verschijnen in onzen kring herhaaldelijk boeken, die met de werkelijkheid van het leven op gespannen voet staan. Nogmaals: dit boek is een eerlijk boek.

En wat méér zegt: het laat niet alleen armoede zien, doch ook rijkdom, niet alleen geluksillusie, doch ook geluks-werkelijkheid, die alleen in God te vinden is.

PEPER EN ZOUT

Zelfkennis.

Jan zegt: „Wat zijn de menschen slecht, ze noemen vaak wat krom is recht,” maar zelf maakt hij wat recht is krom en vindt zich dan „nog niet zoo stom.”

H. W. A.

ACHTERBLIJVERS

DOOR JO SPIERENBURG

„NOU, MOEK, TOT VANAVOND,” GALMDE een hooge meisjestem naar binnen en Lots pittig gezichtje met de lachende oogen en de kleine sproeteltjes boven het geestig neusje keek nog even voor het erkerraam.

Mevrouw Velders wierp haastig haar stofdoek neer om het clubje na te kijken. De meisjes wipten lenig op de fiets. De bellen rangden uitgelaten. Een frissche stem hief een schoolliedje aan. Lot wuifde vroolijk met haar helgroenen botaniseertrommel achterom naar moeder.

Moeder lachte en wuifde ook. Ze bleef kijken, tot ze Lots parmantig figuurtje in het gestreept wollen jasje niet meer zien kon.

Met een zucht rechtte ze den rug. Ze wist niet, hoe het kwam, maar het deed heel even pijn, ze daar zoo zorgeloos te zien weggrijden. Ze dacht aan al het werk, dat wachtte. De logeerkamer moest een flinke beurt hebben. De gordijnen van de huiskamer moesten hoognoodig gewasschen worden. Zoo groezelig als ze er uit zagen!

Ze had een langen dag voor zich. Lot deed een grooten fietstocht over de Veluwe. En de jongens een wandeltocht met den leider van de knapenvereniging. En vader kwam ook niet vroeg thuis. Zoo druk was het op zijn kantoor!

Kom, bemoedigde ze zichzelf, wat was dat nu sentimenteel om te gaan zitten piekeren, terwijl de kinderen heerlijk genoten van hun vacantie, en van het zachte voorjaarsweer. Zulk een zonnige Paaschvacantie was een zeldzaamheid! Het was immers voor Lot zoo uitstekend, een dagje zon-happen na al dat ijverig geploter voor het overgangsexamen. Ze zou toch niet willen, dat het kind mee werkte vandaag.

Maar de echte stemming wilde bij moeder vandaag niet komen. Eigenlijk voelde ze zich, alsof ze zóó had willen mee gaan met Lots troepje, en de schoonmaakrompslomp stilletjes achter zich laten. Ze beet zich op de lippen. Was het dát, wat haar kwelde vandaag? Neen, o neen. Ze gunde haar meisje innig het plezier. Er was geen oogenblik van benijden de fleur van jonger leven. Dát niet. Alleen het vanzelfsprekende, waarmee de vreugde genomen werd, het vanzelfsprekende, waarmee men haar achterliet met een slordige logeerkamer. Met veel werk. Dat bezeerde je soms wel eens. Hoe onnadenkend strekte de jeugd de hand uit naar de vreugde als naar iets dat haar toekwam, niet tellend de offers der ouderen.

De tijd was nog niet zoo heel ver, dat ze in de vacaties allen gezellig samen uitgingen. Vader, moeder en de kinderen. Ouderwetsch-heerlijk. Maar nu fladderden de kinderen naar alle kanten. Ze bliefden geen toezicht meer. Ze schoven je doodeenvoudig achteruit, omdat ze je niet noodig meer hadden bij hun vermaken.

En als ze je daarmee kwetsten, bemerkten ze het volstrekt niet. Moeder wist immers precies, hoe Lot vanavond thuis komen zou, met een speenkruidpolletje in haar trommel en een bos stuivende else-katjes bengelend aan het stuur van de fiets. Ze zou ruiken naar zon en lente, en stralend vertellen van een vogelnest of een ontdekt konijnenhol. En ze zou in de verste verte niet vermoeden, dat moeder zulk een triesten dag had doorworsteld.